

Niets ter wereld
is zachter en zwakker dan water,
maar niets overtreft het
in het breken van wat hard en sterk is.

Zacht overwint hard
Zwak overwint sterk.
Er is niemand die dit niet weet
maar niemand handelt er naar.

Lao Tse

Ingezonden door:
Francine ter Linden
Heemstede

Wonder WANDELINGEN

in 4 landschappen

Huiver, wandelaar, als je geruisloos langs de gure Kwade Hoek glijt, of achter gindse eik een glimp lijkt op te vangen van de geest van de Weerter Toveraar...

Wie denkt dat wandelen rust brengt in de geest heeft het mis met deze Onkruid Wonderwandelingen. Baan je een weg naar mysterieuze plekken, voel de echo van langvervlogen legenden en geniet intussen van botanische delicatessen. Door fris, zonnig duin en strand, sappig bont weiland, zwoel glooiend groene heuvels, pittige naaldbossen en geurige heide...

DOOR FRANK FLIPPO: ROUTES, TEKST EN BEELD

WONDERWANDELING 1

Het Deltalandschap Voorne en Goeree (12 km)

Voorne en Goeree zijn onder botanici vermaard. Zoals zo vaak gaat uitmuntende natuur hier samen met tal van mysterieuze plekken. Deze eerste wandeling begint aan de voet van de Haringvlietdam waar de bus Spijkenisse-Hellevoetsluis stopt. Loop naar de weg langs de duinzoom, de Duinweg, en ga bij de borden Quackjeswater naar binnen. Deze duinen zijn nooit ontwaterd geweest, daarom vind je er een zeer rijke flora. Negentig procent van alle planten in Nederland komt hier voor, met een indrukwekkende lijst zeldzame planten.

1. HET QUACKJESWATER

Nederlands oudste duinmeer, in de middeleeuwen al genoemd. Lopend over smalle paadjes door dichte begroeiing, dient het zich plotseling aan. Het eilandje in het midden van het meer is een energiepunt, helaas wat moeilijk bereikbaar (streng verboden toegang!)

De Kleistee

Het Quackjeswater

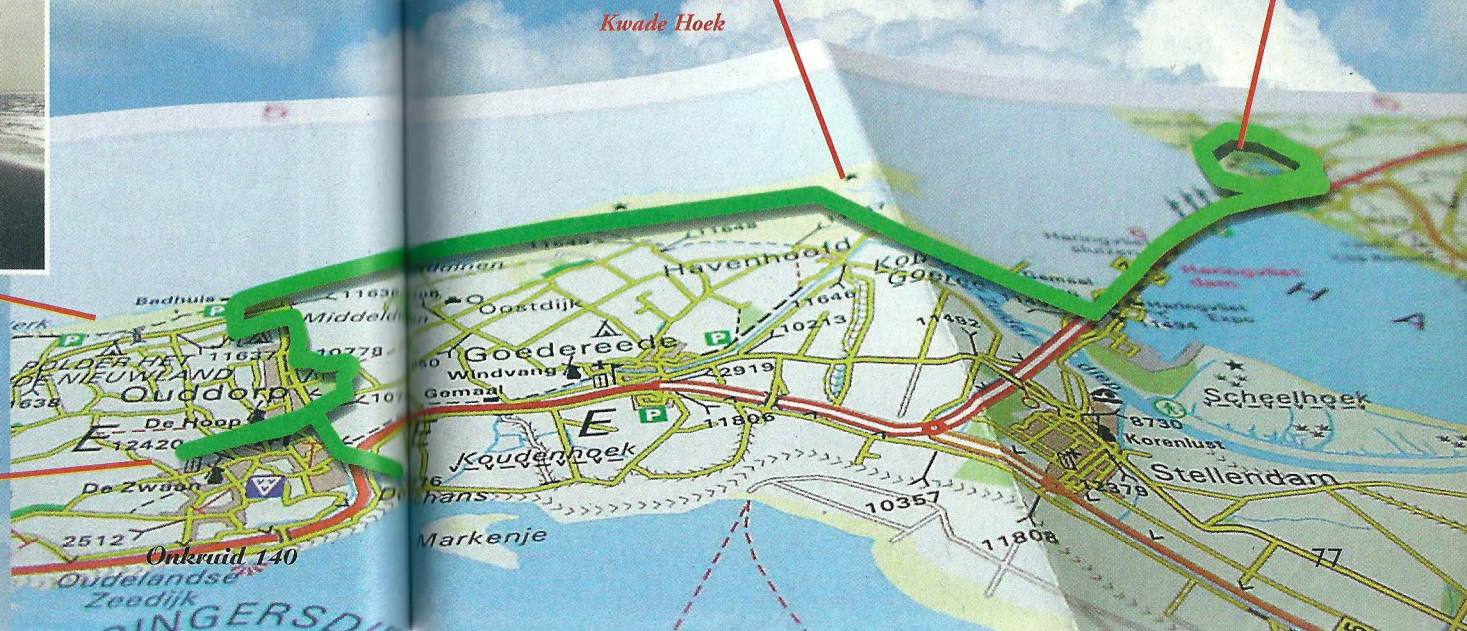
Kwade Hoek

2. DE OUDE WAERELT BIJ DE KWADE HOEK

Vroeger was hier een desolaat, brak moe-

maar de rest van het Quackjeswater mag er ook wezen. Alle jaargetijden en alle dagen en nachten klinkt er uitbundig vogelgezing. Vergeet niet je kijker mee te nemen. Hier groeien ook heksenkruiden als de Pimpernel en het zeer zeldzame Teer Guichelheil. Dit is Echte Oude Natuur. Zoals je het hier ziet, zag het er vijfhonderd jaar ook al uit.

Hierna steek je bij de eerste gelegenheid door naar het strand. Daar zie je Goeree al liggen, dat je bereikt via de Haringvlietdam. Na de dam pak je de eerste weg rechts langs de vissershaven, de Snijderweg. Steek het Spui over richting de Havenbuurt.

ras dat diende als quarantaineplek voor zieke zeelieden. Als zij stierven, werden zij bijgezet naast zeebroeders die verdronken in vliegende stormen voor de Kwade Hoek. Spelende kinderen kwamen er nog wel eens botjes tegen. Huiver wandelaar, en loop verder! De Kwaaie hoek, noemden overigens de zeelui het, als noordwesterstormen er samenspannen met de verraderlijke zeestromen. Vele schepen zijn hier vergaan. Een tweede getij, vanuit het Nauw van Calais, ontmoet hier het Noordzeetij met een onder- en bovenstroom, zodat er vier zeestromen samenkomen. Op die plek zagen zeventiende-eeuwers bouwvalen van een Romeinse stad in zee liggen. De Oude Waerelt noemden ze het. Muurresten vond men er, bestratingen, sponzig blootliggend houtwerk, 'raar koperwerk' en nog veel meer.

Loop naar de grillige noordwestpunt van dit spectaculaire gebied en zie waar het maritiem geweld de laatste resten heeft verslonden. Loop over het strand naar strandpaal 10 en ga daar landinwaarts, Ouddorp in. Zoek daar eerst de Vijverweg die door Ouddorpers Moordenaarsweegje wordt genoemd.

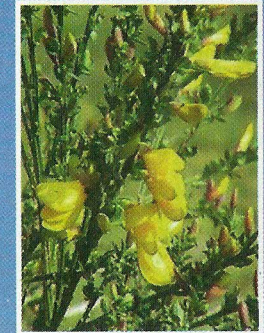
3. HET MOORDENAARSWEEGJE

Haar griezelige faam ontleent het Moordenaarsweegje aan het tragische lot van Pieter Paulus de Marskramer, die daar op een kwade dag door een Franse soldaat werd vermoord. Het moet in de buurt van het café tegenover de molen zijn gebeurd. *Loop de Oosterweg op tot aan de Oosterscheldedijk. Daar links, naar een verhoging.*

4. DE KABOUTERSCHANS

Het volksgeloof wil dat op dit zeventiende eeuwse geval kabouters woonden die pannenkoeken bakten. Van reizigers die een vorkje wilden meeprikken werd nooit meer wat vernomen.

Loop terug naar de Oosterweg en volg die tot de eerste kruising, die met de Hofdijksweg. Ga daar links Ouddorp in. Na 100 meter buigt de straat naar rechts. Volg deze bochtige straat tot hij aan de andere kant van het dorp overgaat in een onverhard weggetje langs een boerderij. Zo kom je in De Kleistee, het kleinschalige landschap dat vroeger het hele westen van Goeree haar aanzicht gaf.

5. DE KLEISTEE

In natuurgebied De Kleistee bestaat het schurvelingenlandschap nog. Men groef hier lang geleden de bovenlaag van de uitgeputte grond en gooide die in wallen, 'schurvelingen' rond zijn akkertje. Daaronder lag de vruchtbare zeeklei waarop je goed kon boeren als je het mengde met overgestoven duinzand. Hier in de Kleistee groeit oud eikenbos, overdekt met klimop, heggerank en ander moois. Hier woonden mensen in een soort plaggenhutten. Zwoegen in een hemels mooi landschap van binnenduinen, beekjes en tussendoorpaadjes. In de Kleistee kun je als enige plek in de Nederlandse duinen de veldkrekel horen en de zomertortel aanschouwen. Er groeit reukgras, de rugstreeppad en de waterscorpioen komen er voor. Een glooiend paradijsje, waar ook de geesten moeten rondwalen van de Ouddorper monniken die het eiland ooit herschiepen in een godvruchtig oord.

WONDERWANDELING 2

Wad en wier Wieringen (10 km)

Twee jaar geleden werd op Wieringen een oude Vikingschat opgegraven, de grootste in de Nederlandse geschiedenis. Nu weten we zeker dat de Noormannen hier niet alleen handel drevén, maar ook woonden. 'Wiringhe' was zeker duizend jaar een van de vier eilanden bij de Zuiderzee. De Wieringers handhaven ook vandaag nog hun eilandergevoel en hun typische landschap vol wonderlijke plekken, al is Wieringen dan al lang geen eiland meer.

Stap uit in Hippolytushoef en loop door een laantje met windgekromde bomen noordwaarts naar de hoge Waddendijk. De trap die voor je neus de dijk op gaat, leidt naar een vogelobservatiehut. Boven kijk je uit over een immense vlakte van slikken of van water. Dit is het Balgzand.

1. GREBBE

In de verte zijn bij helder weer de contouren van Texel te zien. Daartussen, ergens in deze barre vlakte, lag in de vroege middeleeuwen de stad Grebbe. Door de jaren woedden keer op keer vreselijke stormvloedén, waarin geleidelijk de Wieringermeer, het Amsteldiep en het Balgzand verschenen. Het hele land tussen Texel en Wieringen verdrónk en tal van dorpen werden zo verslonden door de bulderende zee. In de achttiende eeuw werden daar talloze resten van gevonden in het Balg. Grebbe bleek vele eeuwen na haar ondergang nog tufstenen muren te bezitten, resten van

huizen en hele bestrate stadsdelen. De vinders verwerkten het steen in de daken van de Wieringer dorpen. Er werden in die tijd ook fraaie beeldhouwwerken opgevestigd, maar niemand weet waar die zijn gebleven.

Volg de dijk westwaarts en rond al wandelend de westpunt. Loop een klein stukje over het strand aan de zuidzijde. Hier kijk je op het Amstelmeer.

2. LOU DE PALINGBOER EN SARCOFAGEN

Direct aan de overkant ligt Breezand, waar ziener Lou de Palingboer het licht zag. 's Nachts stak hij dit water over richting de rijke palinggronden van de Wierbalg voor de Wieringer kust. Daar zag hij een ster groeien vanuit een speldeknoop, sprekend met de Stemme Gods. Lou viel in zwijm en leverde daarna 42 dagen strijd met Satan. Sindsdien verkondde hij hoe hij over drijfzand ging en

niet verzonk en vele andere hemelse visioenen om de wereld mee te verblijden. In Amsterdam was hij dertig jaar geleden een opvallende verschijning met zijn wapperende witte baard. Klim weer omhoog naar Westerland. Het kerkhofje heeft oude granieten grafstenen, sommige afkomstig van opgedolven stenen sarcofagen. In vroeger tijden voorkwamen mensen hiermee dat hongerige wolven de lijken opgroeven en opvraten.

Loop van het kerkhof zuidwaarts, einde weg links, eerste rechts, naar De Haukes, en daar oostwaarts over de Wierdijk de zuidkust. Bij De Hoelm ga je naar links, eind rechts, eind links, naar Westerkleef. Na honderd meter zie je links een grote steen.

3. STEEN VAN WESTERKLEEF

Die zou zich elke nacht omdraaien, waarom weet niemand. Anderen zeggen dat hij draait als de klok slaat van de Oosterlander Kerk. De Steen staat langs de weg, net buiten een omheining waar twee aandoenlijke pony's je verwachtingsvol aankijken. Niemand weet waar hij vandaan komt, maar gezworven heeft hij. Ook recentelijk. 'Mijn broer is een cultuurbelaar' verklaart de bibliothecaresse in Hippolytushoef. 'Die steen stond altijd midden op het erf. Maar hij wou hem kwijt en hij heeft hem gewoon met de tractor naar de rand van het veld gesleept!' Ook de Vikingschat werd op zijn land gevonden.

Loop van de tot 8,5 meter reikende Klieverhooge omlaag naar Hippolytushoef, dat je in de verte ziet liggen. Houdt daar de richting Oosterland aan maar pas op voor de elfachtige 'Sammeltjes' die in deze streek kinderen en wandelaars graag plagen.

4. DE KERK VAN OOSTERLAND

Als zijn klok slaat, draait de Steen die je net gezien hebt. Op de terp ten zuidoosten van het kerkje bevindt zich volgens wichelroedelopers een krachtplek waar leylijnen, energiebanen, samenkomen. Een van die leylijnen loopt naar Stonehenge via 'een plek tussen Wieringen en Texel', waar zich ook een steencirkel in zee moet bevinden. Juist, Grebbe! De fundering van het koor in de kerk bestaat uit zwerfstenen. Aan de noordkant is een ingang, zo laag dat er alleen een kind door kan. Recentelijk zijn in de crypte en de kerk verschijningen te zijn gezien die het midden houden tussen een christelijk priester en een druïde. Tot nog toe weet niemand waarom hij nooit rust gevonden heeft...

Na de wandeling is 't heerlijk bijkomen in café Tante Pietje aan de vissershaven in Den Oever.

WONDERWANDELING 3

Heuvelland Vallei van de Jeker 17 km (Nederlands Limburg en Luik)

Al vreten mergelgroeves stukje bij beetje het landschap op, langs de Jeker is nog heel veel natuurschoon te genieten. Je passeert Maastrichtse wijngaarden en eindigt via een rotskloof bij een apocalyptische toren. Een wandeling door het Jekerdal begint in Maastricht, uiteraard op het Vrijthof. Maar dan niet op het zonovergoten terrasgedeelte.

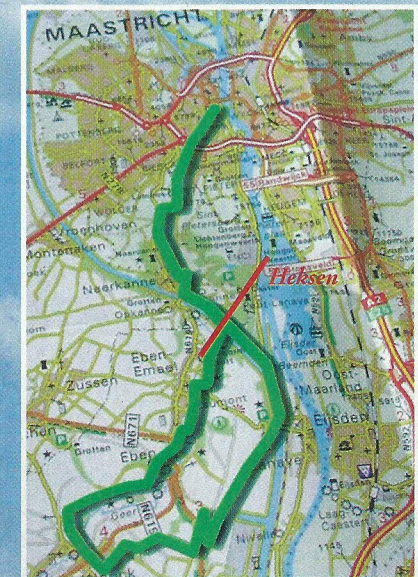
1. DE SINT SERVAASKERK OP HET VRIJTHOF

Gebouwd op het graf van de heilige die Limburg kerstende in de vierde eeuw. Na zijn dood in 384 werd het graf van de populaire bisschop onmiddellijk een plek van verering, waar ook wonderen gebeurden. Een beroemde kerkschat is de gouden kist met Servatius' relieken, de 'Noodkist', omdat hij bij nood mee ging in de processies. Servatius bleef letten op de winkel: in 920 verscheen hij 'met aangezicht en gewaad schitterend als de zon' aan een vrouw die 'zijn' gewaden had gestolen.

Als je van het Vrijthof zuidwaarts naar het stadspark loopt, kom je vanzelf de Jeker tegen. Volg het pad langs de oostoever. Tussen Kannerberg en Pietersberg ligt een vallei, die het Nederland van slootjes en hekjes ver achter ons laat. En de zon schijnt. Geen wonder, het Jekerdal is Neerlands warmste plek. Steek bij Hoeve Nekum door naar de Cannerberg. Ga na het oversteken van de weg links omhoog.

2. DE KANNERBERG

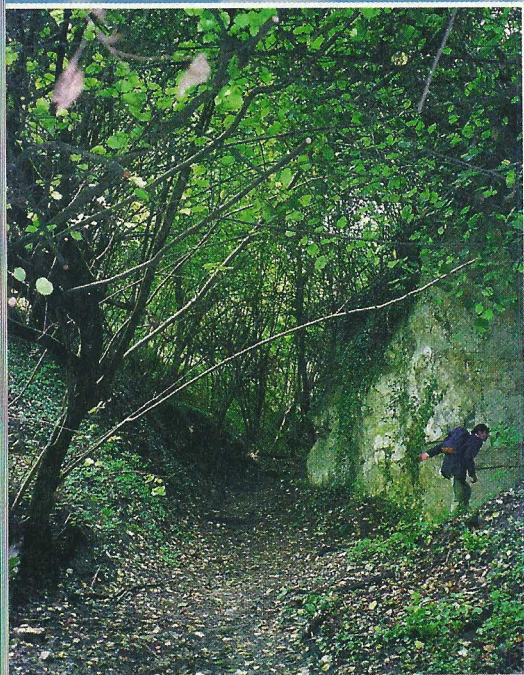
Achter het Wijngoed werken we ons over modderige paadjes door het dichte hellingbos. De Kannerberg is door en door vergraven, je loopt op een stomp van mergel. Regelmatig stierven er mensen in de 'stomp' wanneer een lichte trilling weer eens een spelonk in stof en stenen herschiep. Een historisch geval was de 'mergeldood' uit 1705 van Ingeborg van Fallenberg, de vrouw van Neercannes kasteelheer. Zij verstoorde een processie door deze voortijdig te verlaten. Fout! Op weg naar huis werd zij overvallen door een hevig onweer. Met haar twee dochters zocht ze een toevlucht in de Kannerberg, waarna de toorn Gods zich boven hun hoofden ontlade als een regen van stenen.

3. MARETAK

Vanaf het terras van Kasteel Neercanne kun je ver uitkijken op de meanderende Jeker en op de eikenbomen vol maretak die er langs staan.. De Keltische stam der Belgae zagen de maretak als heilige plant. In de eerste nacht van het nieuwe jaar vierden zij het Feest van Teutates. Met een gouden sikkel sneed de in wit gehulde priester de maretak dan af en liet hem in een witte doek vallen. De maretak mocht de aarde niet raken, anders verdween de toverkracht. De bekendste eigenschappen van de Maretak zijn haar genezende en onheil afwerende kracht.

De eerste stap die je zet vanaf de zuidhelling van de Kannerberg, ben je in Kanne, België. Volg in België de Kannerweg tot de brug over het Albertkanaal, steek die over en volg aan de overkant de oever van het Albertkanaal, dat hier spectaculair een berg doorsnijdt. Boven je hoofd de overwoekerde geschutspoorten van een oud fort. Loop door tot de volgende burg over het kanaal, die verbindt het dorp dat je links ziet liggen, Lanaye (Ternaaien) met de rest van de wereld. Ga niet de brug over, maar ga links de verharde weg steil de helling op.

De weg buigt scherp naar links en ook scherp naar rechts.. Precies in die haarspeld of 'oksel' wacht ons een fraai voetpad naar het zuiden, door steil hellingbos.

4. MONT ST. PIERRE

Het Waalse deel van de Pietersberg. Een smal maar buitengewoon fraai brok natuur. Schapen steken nieuwsgierig hun koppen naar buiten als we langs de hollen lopen. Neem plaats in een van deze mergelholtes in de loodrechte rotswand. Ze zijn gericht op het Oosten. Als een zachte ochtendzon de wand verlicht, is er op de hele route geen betere meditatieplek.

Loop zo veel mogelijk naar boven. Volg aan het eind de verharde weg een stukje naar rechts, steil omhoog de berg op, pak dan de eerste weg links, de Rue d'Eben. Na een paar honderd meter rechts een onverhard pad in. Je loopt nu op de top, een plateau tussen Jeker en Maas, eigenlijk de oude Maas-stroomvlakte. Langs modderige paden dalen we af naar de Jeker en het plaatsje Wonck. Loop naar het centrum van het dorpje en steek de rivier over, ga na de rivier rechts het pad omhoog, bovenlangs, dus niet het lage pad door het dal langs de Jeker. Na een steil stukje hellingbos loop je dan weer noordelijk en recht op de toren der Apocalyps af.

5. TOREN DER APOCALYPS

Je loopt recht op de toren Eben-Haëzer af, Hebreuws voor 'Steen der Hulp'. Een ex-arbeider uit de steengroeve, Robert Garcet, werkt al zestig jaar aan deze toren, een 'toren der waanzin' volgens een kennis die ooit een nachtje aan de voet ervan kampeerde en er de vreemde, drukkende invloed van onderging. Bizar is de toren zeker. Op een basis van natuursteen verheft zich op vier transen een pandemonium van stenen aartsengelen en monsters die zo uit Het Laatste Oordeel lijken weggelopen. De locatie is welgekozen: op een smalle landtong tussen twee afgronden. De ene is de steile helling van het Jekerdal, de andere is het afgegraven niets van de mergelgroeve.

Het pad vervolgend kom je in Eben. Hier kun je weer afdalen naar de Jeker en hem stroomafwaarts volgend, beland je in Emael.

6. HEKSENCARNAVAL

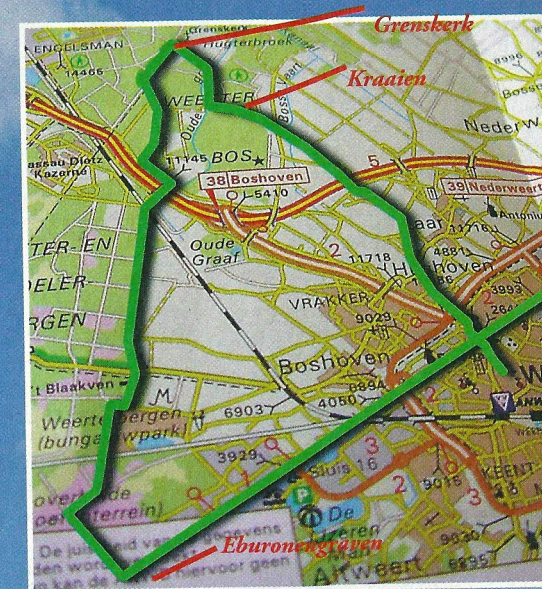
'Hier ook, meneer de kastelein?' Hij knikt. Ja, ook in deze kroeg aan het water wordt het Zwarte Carnaval gevierd. Het feest gaat terug tot 700, toen hier regelmatig leprozen rondzwierven uit Maastricht. Zij moesten hun aangetaste lichaamsdelen bedekken en droegen vaak zwarte kleding. De burgers vluchtten bij hun aankomst. Elk jaar ontvangt men hier de 'Hourre', een inktzwarte heks, en smeren wit gemaskerde mannen houtskool op de wangen van voorbijgangers. In de eerste carnavalsnacht zetten zij de prinses der heksen op een troon. Dat is het teken dat de heksen de jacht mogen openen op de ongemaskerde burgers, met wilde achtervolgingen, valstrikken en magische omcirkelingen.

De Jeker volgend, brengt die je vanzelf weer in Kanne, met verbinding naar Maastricht.

WONDERWANDELING 4

BOS EN HEI Weert, 22 km N-Brabant/Limburg

Keltisch aandoende grafheuvels, een zompig bos vol verhalen en een geheimzinnig kerkje zonder muren op de provinciegrens, dat en nog veel meer is te vinden in het Budelse gebergte en het Weertse bos. Huur een fiets bij de VVV om er te komen. Volg de noordoever van de Zuidwillemsvaart naar het zuidwesten. Na het sluisje ga je naar rechts de Trancheeweg op, volg die tot vlak voor het spoor, ga daar links het fietspad op. Zo kom je op de Boshovense Heide, bekend vanwege haar grafheuvels.

1. EBURONENGRAVEN

Hier leefden Eburonen. Waren dit Kelten? Hier bij deze grafheuvels lagen ook hun offerplaatsen waarschijnlijk om hun voorouders te eren. Meer dan 1400 graven liggen hier, je loopt op een van de grootste grafheuvelvelden in West-Europa. Ze brachten hoogstwaarschijnlijk ook mensenoffers aan hun wraakzuchtige goden en de Romeinen vonden hen onhygiënisch.

Volg hier de aanwijzingen van het Graaf

van Hornepad. Je steekt de snelweg over en dan kom je vanzelf in het Weerterbosch, het restant van een groot woud dat zich vijftig jaar geleden nog tot diep in Brabant uitstreekte. Als je na de snelweg het Weerterbosch in komt, neem dan links het brede pad dat afbuigt naar rechts. Loop door tot het bos wordt afgewisseld met boerderijen. Waar de open plek begint, neem dan het paadje links, dan sta je voor de Grenskerk.

2. SCHUILKERK

Een kerk die geen kerk is maar alleen een binnenste, met tien rijen bankjes voor een kruis. Bomen begrenzen de grenskerk, enkele meters over de grens van Noord-Brabant. In de zeventiende eeuw stond hier een houten kerkje, de Grashut. Na de Vrede van Munster in 1648 bepaalden de Staten van Holland dat katholieke priesters geen missen meer mochten houden in Brabant. Dus deden Brabanders dat hier in Limburg. Na 1672 werden katholieke diensten weer oogluikend toegestaan en zo raakte de Grashut in verval. Ruim 300 jaar later kwam dit Grenskerkmonument, ter nagedachtenis, de bankjes zijn nu weer met mos bedekt. Wichelroedelopers ontdekten hier een krachtplek, 15 meter zuidwestelijk van de 'kerk'.

Volg nu een van de oude waterlopen terug het bos in en houd stil waar het bos dicht en ouder is dan de omgeving.

3. WEERTER TOVERNAAR

Als je hier een groep kraaien krassend ziet opvliegen, denk dan aan de honderdjarige Weerter tovenaer uit het legendenboek, bij wie voortdurend zwarte kraaien op de schouders kwamen zitten. Voor de Weertenaren het bewijs dat de heremiet het hield met de Boze.

Je nadert nu de bosrand.

4. KLEIN VADER

Klein Vader uit Weert kapte hier vaak tijdens de hoogmis hout vanwege de weldadige rust. Hij had eens net een mooie bundel klaar, toen hij een woest uitzienende kerel zag naderen, 'half zo hoog als een boom', die zwijgend recht op hem af beende. Hij was bij hem voor hij het wist. Slechts met grote inspanning kon Klein Vader zijn hand naar zijn voorhoofd brengen om een kruis te slaan. Zo gauw het kruis geslagen was, was de kerel verdwenen. Klein Vader ging nooit meer zondags naar het bos. In deze streek doen veel meer mooie christelijke wonderverhalen de ronde.

Kies een van de oude landwegen die van het Weerterbosch de stad in lopen en houd stil bij de Sint Lambertuskerk.

5. EKSTERS VAN ODA

Blind vanaf haar geboorte, reisde de Schotse prinses Oda naar deze Sint-Lambertuskerk, waar ze zich uit de wagen ter aarde wierp en vurig bad om licht in haar ogen. Haar gebed werd verhoord. Omdat zij niet wilde worden uitgehuwelijkt, verstopte zij zich. Een Schotse munt, kort tevoren ingewisseld in Weert, bracht haar vader op haar spoor. Zo belandde hij op een plek midden in het Weerterbosch, waar hoog in de kruienen een hoop eksters op een kluit zat. Precies op de plek waar de koning zijn koppige dochter Oda terugvond. Later werd ze heilig verklaard. Een ekster siert haar beeltenis, maar in het Weerterbosch kwamen de eksters nooit weerom.

Praat mee over dit onderwerp op het forum van www.onkruid.nl

